

Total Pages : 5

B.A./6th Sem (H)/SANS/23(CBCS)

2023

6th Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : DSE 3-T

[CBCS]

Full Marks : 60

Time : Three Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

[Sanskrit Linguistics]

1. यथामति प्रश्नदशकस्य उत्तराणि प्रदीयन्ताम् (संस्कृतभाषया देवनागरी लिप्या)। 2×10=20
  - (a) भाषाविज्ञानदृष्ट्या भाषाया का परिभाषा?
  - (b) 'Linguistics', 'Philology' — चेति शब्दद्वयस्य कौ अर्थौ ?
  - (c) व्याकरणं किम्?
  - (d) वाग् यन्त्रं किमिति सम्यगुपेण स्पष्टीक्रियताम्।
  - (e) उच्चारणमूलक-ध्वनि-विज्ञानमिति पदेन किं बोध्यते?
  - (f) OIA — इत्यस्य कोऽर्थः ?

P.T.O.

- (g) इन्दो-इउरोपीय-भाषायाः समयकालः कः ?
- (h) 'Phone' — इत्यनेन किं बोध्यते ?
- (i) 'Syntax' — इत्यस्य कोऽर्थः ?
- (j) 'Morphology' — इति पदेन किं निर्दिष्टम् ?
- (k) ध्वनि-सूत्रं किम् ?
- (l) ध्वनितरङ्ग-विज्ञानं श्रवणमूलक-ध्वनिविज्ञानं किम् ?
- (m) समीभवनं किम् ?
- (n) का नाम स्वरभक्तिः ?
- (o) द्वयोः भाषाविज्ञानिनोः नामनी उल्लिख्येताम्।
2. अधोधृतेषु चतुरः विषयानाश्रित्य टीकाः विरचनीयाः
(संस्कृतभाषया देवनागरी लिप्या च)। 5×4=20
- (a) Allophone
- (b) ग्रीक-भाषापरिवारः
- (c) आर्य-भाषापरिवारः
- (d) ग्रासमान-महोदयस्य ध्वनिसूत्रम्
- (e) ऐतिहासिक-भाषाविज्ञानम्
- (f) प्राचीन-भारतीया आर्यभाषा

3. प्रश्नद्वयं समाधेयम्।

10×2=20

- (a) वैदिक-संस्कृतभाषाद्वयस्य तुलनात्मकालोचना विधीयताम्।
(b) भाषाविज्ञानं कथं विज्ञानपदवाच्यम् — इति सकारणं स्पष्टीक्रियताम्।
(c) 'केन्तुम्', 'शतम्' — इति पदद्वयेन किं बोध्यते? अस्य तात्पर्यं च विशदीक्रियताम्।
(d) रामायण-महाभारतयोः भाषावैशिष्ट्याणि उल्लिख्यन्ताम्।

P.T.O.

[Computational Linguistics for Sanskrit]

क. अधोलिखितेषु दशप्रश्नानां समाधानं संस्कृतभाषया देवनागर्या
च विधेयम्। 2×10=20

१. का नाम भाषा ?
२. शाब्दबोधः कः ?
३. ध्वनिः (Phoneme) कः ?
४. किं नाम पदम् (Morpheme) ?
५. संस्कृतसंगणकीयभाषाविज्ञानस्य प्रथमसम्मेलनं कुत्राभवत् ?
६. अभिधानं (Lexicon) नाम किम् ?
७. सर्वाक्षरकूटः (Unicode) कः ?
८. वादविश्लेषणम् (Discourse Analysis) किम् ?
९. वागर्थविज्ञानं (Semantics) नाम किम् ?
१०. मायूखाक्षरप्रत्यभिज्ञा (OCR) का ?
११. वाक्यविन्यासः (Syntax) कः ?
१२. विधिकल्पः (Algorithm) कः ?
१३. अनुसारकः (Anusaaraka) कः ?
१४. दत्तांशः (Data) कः ?
१५. दत्तप्रविधा (DBMS) का ?

ख. अधोलिखितेषु चतुर्णां टीकाः लेखनीया।

5×4=20

१. कृतकप्रज्ञा (Artificial Intelligence)
२. पदविश्लेषकः (Morphological Analyser)
३. वाङ्निर्मितिः (Speech Synthesis)
४. कारकसम्बन्धाः (Karakas Relations)
५. सन्धिविश्लेषकः (Sandhi Splitter)
६. यान्त्रिकोऽनुवादः (Machine Translation)

ग. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम्।

10×2=20

१. यान्त्रिकानुवादस्य समस्याः काः ? यान्त्रिकोऽनुवादः शक्यो वेति आलोच्य यान्त्रिकानुवादस्य इतिहासः संक्षेपेण उल्लिख्यताम्।
२. संगणकीयभाषाविज्ञानं नाम किम् ? संगणकीयभाषा-विज्ञानस्य तात्त्विकं प्रायोगिकञ्च स्वरूपमालोच्यताम्।
३. संस्कृतभाषायां वाक्यांशपदवर्गीकरणं (POS Tagging) नाम किम् ? वाक्यांशपदवर्गीकरणव्यवस्थायाः आवश्यकता का ? वाक्यांशपदवर्गीकरणानां प्रकारभेदा आलोचनीयाः ?
४. दत्तांशसंग्रहः (Database) कः ? दत्तांशसंग्रहस्य अनुप्रयोगविषये (Applications) संक्षेपेण आलोच्यताम्।